

בתי המשפט

תא 003587/96

בית משפט השלום בירושלים

בפני כב' השופט רפי שטראוס

בעניין:**כלי אפרים**ע"י ב"כ עו"ד אשר שרביט
מרח' המלך ג'ורג' 16ב', ירושלים**התובע****נגד**המגן - חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד חיים קליר ואח'
מרח' גרוזנברג 14, תל-אביב**הנתבעת**

חקיקה שאוזכרה:

[חוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981](#)[חוק החוזים \(תרופות בשל הפרת חוזה\), תשל"א-1970: סע' 10](#)

תביעה כספית.

פסק - דין

1. חשדנות וחוסר אמון הובילו ל"סיפור קפקא" - שבראשיתו היתה לתובע מכונית ובאחריתו לא היתה עוד - ולהתדיינות "מרה" וממושכת.

2. התביעה היא לפיצוי בסך 126,525 - ש"ח.

סיפור המעשה, עפ"י הנטען בכתב התביעה, בתמצית: התובע היה בעל מכונית מדגם שאיננו שכיח - אולדסמוביל ברוהם - קטלס - סיירה שנת ייצור 1983 - שהיתה מבוטחת בביטוח רכב מקיף אצל הנתבעת. בדצמבר 1994 נזוקה המכונית קשות ונגררה למוסך.

הנתבעת שלחה שמאי מטעמה, אשר הכין דו"ח ופירוט דרכי ועלות תיקון המכונית אותה אמד בכ7,000 ש"ח.

המוסד החל לפעול לתיקון הרכב אלא שהחלפים שהוזמנו לפי הוראת השמאי לא תאמו. חלפים אחרים שהוזמנו - אף הם לפי הוראות השמאי - לא תאמו אף הם.

ומכאן התפתחה המחלוקת: התובע תבע כי הנתבעת תדאג להחזרת המכונית לתיקנה - ולפי הערכת אנשי מקצוע עמם נועץ נדרשו לכך כ12 - 20 אלף ש"ח ואילו הנתבעת התעקשה על תיקון עפ"י הנחיות השמאי מטעמה, במסגרת תקציב מצומצם של כ7,000 ש"ח.

בצר לו פנה התובע לעורך דין והחלה חליפת מכתבים - שאף היא לא הועילה משניצב כל אחד מן הצדדים על עמדתו: הנתבעת מציעה לתובע 6,330 ש"ח (הוצאות התיקון עפ"י הערכת השמאי בניכוי "השתתפות עצמית") והתובע עומד על דעתו שלא ניתן לתקן המכונית במחיר כזה - ותובע 15,000 ש"ח כסכום מינימלי הדרוש לתיקון.

מצבו הכלכלי של התובע, באותה עת, לא איפשר לו לממן את הוצאות התיקון מכיסו ובינתיים ניצבה המכונית למעצבה במוסד; אלא גם שם גזלה מקום והיותה מטריד וכשהתארכה תקופת שהותה שם כדי שנה ויותר נדרש התובע לשלם לבעל המוסד דמי חניה בסך כ9,000 ש"ח.

סופו שמכר את המכונית במצבה תמורת 8,000 ש"ח וסכום זה שולם כולו למוסד כדמי חניה - והתובע יצא "וידיו על ראשו".

על יסוד כל אלו הוגשה תביעה זו שבה נתבעו כאמור כ126,000 ש"ח - אובדן ערך המכונית, תשלום דמי החניה, הפסד פרמית ביטוח ודמי רישוי שנת, אובדן הנאה מהמכונית ועגמת נפש.

3. בכתב הגנה ארוך ומפורט דוחה הנתבעת ומכחישה כל טענות התובע ובצד ההכחשה מעלה כל טענת הגנה אפשרית: העדר כיסוי ביטוחי, העדר עילה, קנטרנות, הפרת חובות המבוטח עפ"י הפוליסה, חוסר יושר וחוסר תום לב, העלמת עובדות ומסירת עובדות כוזבות, נסיון התעשרות שלא כדין ועוד.

בצד כל הטענות הללו טוענת היא, לעיצומו של עניין, כי עפ"י חוזה הביטוח שמורה לה הזכות לקבוע באיזו דרך תפצה את התובע ומכח זכותה זו בחרה לפצותו בתשלום עלות התיקון עפ"י חו"ד השמאי מטעמה, בזאת יצאה ידי חובתה עפ"י חוזה הביטוח.

עוד הוסיפה וטענה את כל הטענות המקובלות - בלא להחסיר דבר - ביחס לנזק הנטען: הכחשתו, הכחשת קשר סיבתי לאירוע, העדר פירוט, המנעות מקיום חובת הקטנת הנזק, אי כיסוי נזק תוצאתי עפ"י הוראות חוזה הביטוח, אי כיסוי נזק שהוא תוצאת פיגוע אויב או מעשה חבלתי או מהומות וכיוצ"ב.

חרף הפירוט הרב נוקט כתב ההגנה לשון כללית וסתמית בלא "לשים את האצבע" מפורשות על העובדות המבססות טענות אלה.

הבעתי, בכל הענווה, דעתי בהחלטות הביניים שניתנו בתיק זה על אופן ניסוח כתב ההגנה ואחזור על כך בקצרה; סבור אני כי אין, כיום, עוד מקום לניהול משפט ב"שיטת המחבואים" כש"הקלפים צמודים לחזה" ו"השפנים מוצאים מהכובע" במהלך הדיון.

ההתפתחות בתקנות ובפסיקה מכוונת להבהרת הדיון ריכוזו ומיקודו - כך שכל בעל דין - ובית המשפט - יודעים היטב ובמדויק מהן הטענות שבהן יתרכז הדיון.

בתי המשפט ערים, ואינם מתעלמים מקשיי חברות הביטוח, הנאלצים להתמודד מול ריבוי נסיונות הונאה וניצול הביטוח לרעה, כאשר הן "מגששות באפילת" העדר מידע בדוק ומהימן. מודעות זו באה לידי ביטוי בהוראות חוק והלכות שונות [חובת גילוי, חובת שיתוף פעולה, נטלי הוכחה, התרת חסיון דוחות חוקרים וכיוצ"ב] אך כשמגיעים לדיון בין כתלי בית המשפט צריך, כאמור, שתהיינה הטענות מגובשות ברורות ובהירות ואינן משתמעות למספר פנים.

שיטת "ערפל הטעון", בענייננו, גררה כתב תשובה, בקשות לפרטים נוספים, בקשות לשינוי כתב טענות וכיוצ"ב בקשות שחייבו החלטות (ואף הגיעו לערכאת הערעור) - והיוו גורם לסרבול הדיון והכבדתו, שלא לצורך.

4. התובע העיד בעצמו והעיד מטעמו את בעל המוסך שבו שהתה המכונית, מר זנגי; בקשה להתיר לו להגיש חוות דעת מומחה נדחתה בשל המועד המאוחר שבו הוגשה.

מטעם הנתבעת העידו עובדת מח' התביעות, גב' אביבה כהן והשמאי, מר דניאל זעפרני.

5. אירוע מקרה הביטוח:

אף שבכתב ההגנה מכחישה הנתבעת את סעיף 3 של כתב התביעה, שם נטען כי "בחודש דצמבר 1994 ניזוקה המכונית" - עלתה הטענה כי לא הוכח "אירוע הביטוח" בריש גלי ובמלים ברורות רק בסיכומי ב"כ המלומדת של הנתבעת עו"ד גב' גוטרמן.

בתצהיר עדות התובע מספר הוא "בגוף ראשון" כי ב-12/12/94 ניגש למכונית וגילה להפתעתו שזו נפרצה ונגרמו לה נזקים קשים. בעדותו תיקן קביעה זו וציין כי למעשה לא היה זה הוא אשר מצא את המכונית במצבה שכן הוא עצמו שהה אותה עת בחו"ל (לרגל נסיבות טרגיות במשפחתו) - היה זה חברו שבידיו הופקדה המכונית אשר גילה אותה במצבה.

אותו חבר לא הועד בביהמ"ש.

מצב דברים זה אכן "מזמין" טענה, הנראית במבט ראשון במקומה שאין כל הוכחה לאירוע "מקרה הביטוח".

במבט שני לא כך היא בעיני - מטעמים מספר;

צודק ב"כ המלומד של התובע עו"ד א. שרביט בטעונו כי מראשיתו התנהל הדיון עפ"י הנחה שנושא זה איננו שנוי במחלוקת וזו כל כולה מתמקדת בשאלת אופן פיצוי התובע.

ציינתי את הנוסח המעורפל של כתב ההגנה. ואזכיר דברי כב' השופטת ר. אור בפסק הדין בערעור על שתיים מהחלטות הביניים בתיק זה ([בר"ע 3025/98](#)) שם בסעיף 20: "כבר נאמר לא אחת כי נתבע אינו יכול להסתפק בהכחשה כללית, אלא עליו להיכבד ולהיכנס לפרטי ההכחשה ככל שהם ידועים לו".

יתרה מכך: משטענה הנתבעת בסעיף 11 של כתב ההגנה כי התובע העלים ממנה עובדות בנוגע למקרה הביטוח ומסר לה עובדות כוזבות - התבקשה ע"י התובע ליתן פרטים נוספים לטענה זו והפרטים שניתנו היו: "התובע לא הקטין את נזקיו ולא תיקן את רכבו מיד";

ועוד, משנדרשה ליתן פרטים נוספים אודות טענתה בסעיף 20 לכתב ההגנה - לפיה הפוליסה איננה מכסה את הנזק מסרה כי: "לפי המידע המצוי בידינו כנראה שהתאונה היתה אחת מ-8 תאונות שאירעו באותו יום על רקע חבלני בסמיכות למקום התאונה" על טענה זו חזר גם ב"כ הנתבעת בקד"מ שהתקיים 06/11/96.

בפרטים נוספים שניתנו בקד"מ מ-18/09/97 בעקבות החלטתי בהמר' 10177/97 הבהיר ב"כ הנתבעת את הטענה הנתענת בסעיף 11 של כתב ההגנה ותחם תחומיה בעובדות דלקמן: התובע לא הודיע על כך שמערכת האזעקה ומנעול ההגנה אינם תקינים והסתיר את העובדה שהתכוון למכור את הרכב ובפועל כלל לא היה מעוניין בתיקון הרכב.

אלו, איפוא, ולא אחרות היו "העובדות שהוסתרו ביחס למקרה הביטוח", עפ"י טענת הנתבעת.

אין, גם לא רמז, לטענה שמקרה הביטוח כלל לא אירע או כי התובע גרם לנזק במתכוון.

בתצהיר עדות הגב' כהן מטעם הנתבעת אין כל התייחסות לנושא האירוע - אין אפילו הבעת חשש שלא התקיים אירוע אשר הוא "מקרה הביטוח".

הנה כי כן - כנאמר, הדיון התנהל מתוך הנחה שאין כל מחלוקת של ממש בנושא זה.

6. אך, גם אם לא כך - מקרה הביטוח הוכח !

"מקרה הביטוח", לעניין "ביטוח הרכב" (פרק ב' של הפוליסה) מוגדר בסעיף 1 שם כ-"אבדן או נזק שנגרם כתוצאה מאחד הסיכונים המפורטים להלן ...

... (6) מעשה זדון. אולם אם נגרם מקרה הביטוח בידי המבוטח או ביד מי מטעמו במתכוון פטור המבטח מחבותו".

מקרה הביטוח הרלבנטי לענייננו הוא איפוא: נזק שנגרם למכונית כתוצאה ממעשה זדון שלא נעשה בידי המבוטח או מי מטעמו, במתכוון.

הנתבעת הגישה כראיה מטעמה את חוות הדעת של השמאי מר זעפרני שנערכה ב-21/05/95 ובה מציין השמאי ברחל בתך הקטנה: "בבדיקתנו נוכחנו בנזקי זדון ברכב המבוטח".

ועוד בתצהיר עדותו - סעיף 2 שם מספר הוא כי נשלח מטעם הנתבעת לבדוק את המכונית, בסמוך לאירוע: " ... ב) מבדיקתי נוכחתי שהמדובר בנזקים שנגרמו לרכב בזדון".

תאריך הבדיקה, עפ"י הדו"ח, הוא יום האירוע עצמו (12/12/94) !

התובע ניצב על דוכן העדים, חשוף לחקירה נגדית נמרצת - אך אפילו לא נעשה נסיון לעמתו עם טענה כאילו נגרם הנזק על ידיו או ע"י מי מטעמו.

הנתבעת אף לא הצביעה על מניע כלשהו שהיה לו לבצע כדבר הזה. הטענה שהתקשה במכירת הרכב ועל כן רצה לגרום לקבלת מלוא תמורתו מחב' הביטוח לא הוכחה כלל ואף איננה מתיישבת עם העובדות - (ועל כך בהמשך הדברים).

הנה איפוא, הוכח שנגרם נזק בזדון ונחה דעתי כי זה לא נגרם ע"י מעשה מכוון של התובע או מי מטעמו.

פטור אני, איפוא, מהתעמקות במחלוקת לה הקדישו הצדדים מקום בסיכומיהם על מי מוטל הנטל להוכיח קיומו של מקרה הביטוח והעדר שותפות של המבוטח למקרה.

אך - "פטור בלא כלום אי אפשר"

גם אם אלך עפ"י אסכולת הפוסקים הסוברים כי מקרה הביטוח כולל גם היסוד השלילי קרי: העדר מעשה מכוון מצד התובע, ועל כן נטל ההוכחה שהנזק לא נגרם ע"י מעשה מכוון שלו - מוטל על התובע, הרי המבחן הוא, אם נותר "בסוף היום" ספק בלב ביהמ"ש כי אז יפעל ספק זה לרעת התובע. משלא נותר בלבי ספק כי ידו של התובע, או מי מטעמו, לא היתה במעל - כי אז גם עפ"י אסכולה זו הוכח "מקרה הביטוח".

(דברי כב' השופטת נתניהו ע"א 391/89 וייסנר נ' אריה בע"מ פ"ד מז(1) 837);

כנגד זאת ר' דעת כב' הנשיא שמגר בע"א 1845/90 רוני סיני נ' מגדל בע"מ פ"ד מז(5) 661 בעמ' 676, לפיה משהוכיח המבוטח את היסודות החיוביים של "מקרה הביטוח" היינו "התרחשות האירוע המוגדר" עובר אל המבטח נטל ההוכחה כי התקיים חריג הפוטר את המבטח מחבותו - כגון שהמבוטח לקח חלק בגרימת הנזק.

והרי בענייננו לא הוכיחה הנתבעת, אף לא ניסתה להוכיח - ואף לא רמזה כי זו טענתה - שידו של התובע היתה בגרימת הנזק.

ור' בעניין זה גם:

ע"א 475/81 זיקרי נ' כלל בע"מ פ"ד מ(1) 589 ;

ת.א. (שלום - י-ם) חדד נ' כלל בע"מ, דינים שלום כרך ו' 204 ;

ת.א. (ת"א-יפו) 10575/94 גורחובסקי נ' הדר בע"מ תקדים-שלום כרך 96(1) 2768.

7. בחירת דרך פיצוי המבוטח

זהו למעשה הציר המרכזי והעיקרי סביבו נסב הדיון בפרשה זו !

טענה בסיסית של הנתבעת עליה חוזרת היא לכל אורך הדיון היא כי חוזה הביטוח מקנה לה שיקול דעת מוחלט לבחור באחת מהדרכים לפיצוי המבוטח (סעיף 4 בפרק ב' של הפוליסה):

תשלום ערך הנזק במוזמן ;

תיקון הרכב ;

החלפתו ברכב מסוג ואיכות דומים.

באחד מנוסחי הפוליסה שהוגשו לבית המשפט [הצדדים חלוקים ביניהם בשאלה איזו היתה התקפה לענייננו] - ת2/ - קיימת תוספת המבהירה את כוונת הכותב, בזו הלשון :

"בחר המבוטח לתקן את הרכב, להחליפו ו/או להחליף חלקים ממנו רשאי הוא לפי בחירתו לעשות כן באמצעות אדם או גוף שעיסוקו בכך, ושאת שמו וכתובתו יודיע למבוטח".

איש איננו חולק על זכותה של הנתבעת לבחור באחת מן האלטרנטיבות ולכפות בחירתה על מבוטחה אך הכל חייב להעשות בתום לב ובדרך שתבטיח השגת תכלית הביטוח כמוגדרת אף [בחוק חוזה הביטוח](#) תשמ"א 1981-, סעיף 56(ג):

"3 ... באופן שיביא את המוטב ככל האפשר למצב שהיה נמצא בו אילו לא קרה מקרה הביטוח".

הנתבעת טוענת כי בחרה באלטרנטיבת תשלום הוצאות התיקון. ואולם היא הגבילה, מראש, שיעור הוצאות אלו בסכום אשר לא היה בו כדי להביא לתיקון המכונית (ועל כך ביתר הרחבה בהמשך).

את "מיטת הסדום" אליה הוכנס התובע הוא מתאר בעדותו - הנאמנה עלי כולה - (ישיבת 06/01/98 עמ' 15 ש' 11): "הייתי ממש בחוסר אונים גם אין לי אוטו וגם אין לי כסף לשלם ומעבר לזה דורשים ממני כסף לחניה".

היה זה דווקא התובע אשר הציע לנתבעת לפעול - בכנות - באיזו מן הדרכים הקבועות בחוזה הביטוח כדי לצאת מן המיצר אליו נקלע; כך במכתבי ב"כ (הראשון) עו"ד מ. כהן ובבהירות רבה במכתבו של עו"ד א. שרביט 12/12/95 - (במלאת שנה לאירוע!) - שם מציע הוא לנתבעת לצאת מן הסבך שנוצר באחת מ-3 אלטרנטיבות, לפי בחירתה:

מכירת המכונית במצבה ;

תיקון המכונית ע"י הנתבעת בכל מקום שתחליט עפ"י הוראות הנתבעת - באופן שהמכונית תוחזר לידי התובע כשהיא תקינה ;

תיקון המכונית במוסד "מדיקאר" (שם נמצאה כל העת) - כאשר העלות הצפויה עפ"י הערכת שמאי מטעם התובע היא כ-13,000 ש"ח.

אולם הנתבעת התבצרה, איתנה בעמדתה: הפיצוי יהיה תשלום 6,330 ש"ח ותו לא.

יודגש: הנתבעת התנתה את הסכמתה לתשלום סכום זה [וכאן, לדעתי, שורש הרע וחוסר תום הלב] בחתימת ויתור של התובע על כל תביעה נוספת (הודאת ב"כ הנתבעת עו"ד גב' אגולסקי בקד"מ 18/09/97 עמ' 3 ש' 20).

בכך הכניסה את התובע לאותה מיטת סדום: הסכום המוצע לו מגיע בקושי לכדי שליש ההוצאה הצפויה (עפ"י דברי בעל המוסד), לו עצמו לא היו, באותה עת, אמצעים לממן את התיקון כולו, אך הנתבעת איננה מוכנה לקבל על עצמה תיקון המכונית בעצמה.

מהתנהגות הנתבעת ובעיקר השמאי מטעמה מר זעפרני נראה או שהיא עצמה חרף הצהרותיה לא גמרה אומר באיזו מן האלטרנטיבות העומדות לרשותה תבחר, או כי היה זה השמאי אשר ניסה "בכח" להצדיק ולהוכיח את נכונות הערכתו הכספית.

בין כך ובין אחרת - בפועל ליווה מר זעפרני את נסיונות התיקון כשהוא מנסה "לארגן" חלקים חילופיים, מכאן ומשם, מעביר את המכונית לת"א ומכונית דומה למוסד בירושלים. מציע הצעות (שלא נבחנו כהלכה - כגון "הצעת" הרפד וענונו, שניתנה בלא שהרפד ראה את המכונית) וכל כיוצ"ב - איני רואה צורך לפרט כאן כל שלבי הנסיונות הללו המצויים בהרחבה על דפי פרוטוקול הדיונים - בסופו של דבר לא הועילו כל הנסיונות הללו, ובעניין זה נאמנים עלי דברי מר זנגי מנהל מוסד מדיקאר, אשר טיפל בפועל בנסיונות התיקון עפ"י הדרכת השמאי, שכאמור לא צלחו.

שוכנעתי כי מדובר בדגם נדיר שקשה למצוא זהים לו (אף שיש דומים) ובשל כך הקושי למצוא חלקי חילוף משומשים שיתאימו. מן הסתם לא היתה ברירה אלא להזמין חלפים חדשים וזו ככל הנראה הסיבה להבדלי אומדן ההוצאות בין השמאי זעפרני ליועצי התובע.

יודגש: אינני קובע ואינני סבור כי הנתבעת חייבת היתה דווקא לקבל את הערכות התובע ויועציו - אך חייבת היתה להימצא דרך לאפשר את התיקון בתמורה ריאלית - בין ע"י ליווי העבודה ע"י השמאי מטעמה ותשלומים לפי התקדמות העבודה בפועל, או קביעת מומחה מוסכם או כל כיוצ"ב. התקשותה "לסגור" את התובע ב-ד' אמות הערכתו של השמאי מטעמה ולא לשחרר אפילו את התשלום עפ"י אומדן זה בלא ויתור של התובע על כל תביעה נוספת בשום פנים לא הבטיחה הבאת המבוטח "למצב שהיה בו אלמלא האירוע".

והרי - אילו הנתבעת כה בטוחה בכך שאכן ניתן לתקן את המכונית במסגרת התקציב עפ"י הערכת מר זעפרני מדוע לא "קמה ועשתה מעשה" [כאשר "נתקעו" הצדדים במצב שנתקעו והמכונית ניצבה קרוב לשנה כאבן שאין לה הופכין] - ונטלה על עצמה את התיקון - כפי שאכן הוצע לה מספר פעמים ע"י התובע ??

ראוי להביא מדברי כב' הנשיא שמגר בנושא זה - זכות המבוטח לבחור את דרך השיפוי - בפסה"ד בעניין רע"א 3577/93 הפניקס נ' מוריאל פ"ד מח(3) 70 בעמ' 82:

"דרכי השיפוי שונות ומגוונות הן מטרתן - אחת. המבוטח רשאי לבחור, כקבוע בפוליסה, בין דרכי השיפוי השונות, אולם האמצעי כפוף למטרה, אמצעי אשר לא מצליח לשרת את המטרה - אינו יכול לספק את דרישת החוק לשיפוי. יש לשלבו

אם כן, באמצעים נוספים. אם התיקון הפיזי של הנכס במוסד אינו מקיים את דרישת השיפוי - על המבטח לשלם למבוטח טבין ותקילין אשר ישיבוהו למצבו עובר לתאונה".

8. יש רגליים להנחה שתרומה נכבדה לכניסה ל"מצב ללא מוצא" זה היתה ל"התרשמותה" של הגב' אביבה כהן, אשר טיפלה בתביעה מטעם הנתבעת - כפי שהיא מעידה על עצמה בסעיף 6 של תצהירה: "התרשמותי היתה לכל אורך הדרך כי התובע מעוניין להפטר מהרכב נשוא התביעה". העדה איננה מבארת מה הבסיס להתרשמותה זו לבד מהעובדה [שלא הוכחה ע"י התובע] שעוד קודם האירוע ביקש התובע למכור את רכבו, עובדה כשלעצמה לגיטימית.

אלא שבחינה מדוקדקת של העדויות משמיטה את הבסיס מתחת ל"התרשמות" זו שהרי התובע הוכיח בפניותיו והצעותיו שלא כך הוא !

כך עדותו של התובע, שלא נסתרה (06/01/98 עמ' 3 ש' 17): "אני אמרתי לשמאי כל הזמן קח את האוטו לאן שאתה רוצה ותעשה מה שאתה רוצה רק תן לי אותו מתוקן אני לא רוצה כסף".

וכך, עוד יותר, בפניות באי כחו של התובע, תחילה במכתבו של עו"ד מאיר כהן מ-28/07/95, שם הוא מעמיד את דרישת התובע על תשלום 15,000 ש"ח (במקום 6,300 ש"ח שהוצעו) - סכום אשר נראה לו כסכום ריאלי שנדרש לתיקון המכונית, ולבסוף מכתבו של עו"ד שרביט מ-12/12/95 - שם אף מצטמצמת הדרישה ל-13,000 ש"ח.

קשה להלום, כיצד למדה הנתבעת מפניות אלו שכל מטרת התובע להיפטר מן המכונית (ועל כן, מתן הסתם, הוא "מכשיל" את תיקונה) ??

9. בין כך ובין אחרת - מצער הדבר שויכוח על הפרש שבין 13,000 ש"ח ל-7,000 ש"ח וחוסר נכונות לזוז מן העמדה הנחרצת - גררה את הצדדים לנזקים הוצאות ותביעה על סך כ-120,000 ש"ח.

10. סיכומי של פרק זה: שוכנעתי שבסכום אותו הציעה הנתבעת לתובע כפיצוי לא היה כדי לאפשר תיקון המכונית ו"השבתה לקדמותה" ולפיכך - ומשעמדה על כך שהסכום האמור יהיה סופי ותשלומי מותנה בויתור התובע על כל תביעה נוספת - לא קיימה הנתבעת את התחייבותה עפ"י חוזה הביטוח ואף פעלה בניגוד לחוק חוזה הביטוח תשמ"א 1981- המורה (סעיף 7) לשלם תוך 30 יום אותו סכום שאיננו במחלוקת.

התוצאה מכך - על הנתבעת לפצות את התובע על הנזקים אשר נגרמו לו כתוצאה מהפרת חוזה הביטוח.

11. שיעור הנזק:

בראש פרק זה יש לדון בטענת הנתבעת כי בכל מקרה עליה לשאת רק בפיצוי אותם נזקים הכלולים בהגדרת הנזק עפ"י חוזה הביטוח - על כן איננה חייבת ב"נזקים תוצאתיים" הנטענים ע"י התובע - אלא ורק הנזקים אשר נגרמו למכוניתו כתוצאה מאירוע מקרה הביטוח, היינו, הוצאת התיקון.

אין לקבל טעון זה: אין המדובר כיום בתביעה עפ"י חוזה הביטוח אלא בתביעה בגין הפרת אותו חוזה. הטענה היא כי כתוצאה מהפרה זו אין היום עוד אפשרות לאכוף את החוזה - קרי: לפצות את התובע באופן ש"ישיב את מצבו לקדמותו" נר' ע"א 196/88, כלל בע"מ נ' הפועלים ליסינג בע"מ, פ"ד מו(1) 756 בעמ' 771; ת"א (ת"א) 37379/90 מנשה לייב נ' מגדל בע"מ פס"מ נד(4) 158 בעמ' 172].

המבחן לפיצויים, כאשר מדובר בהפרת חוזה, הוא, כידוע: נזק שנגרם לנפגע עקב הפרת החוזה ושהמפר ראה או היה עליו לראותו מראש בעת כריתת החוזה כתוצאה מסתברת של ההפרה [סעיף 10 של חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה)].

12. הנזק הראשון והעיקרי הוא כמובן אובדן המכוננית.

התובע העיד - ודבריו לא נסתרו - כי לאחר שהמכוננית עמדה כמעצבה בחצר המוסך במשך שנה ויותר נמכרה במצבה תמורת 8,000 ש"ח והתמורה שולמה כולה כדמי חניה לבעל המוסך. לטענת התובע ערך המכוננית אלמלא נזוקה היה 30,680 ש"ח. נתון זה לומד הוא מתוך "מחירון לוי יצחק" הנודע.

הנתבעת חולקת על השימוש ב"מחירון" זה כראיה לערך המכוננית ואולם משהתבסס השמאי מטעמה מר זעפרני על אותו מחירון עצמו ואף צרפו לתצהיר עדותו אין עוד מקום לטענה.

מהמחירון עולה כי מחיר מכוננית דומה, במועד האירוע היה 28,600 ש"ח (ובמועד הגשת התביעה 28,080 ש"ח) ובעבור "תוספת" (הגה כח, חלונות חשמל וכו' תוספת 2% (לפי עדות שמאי הנתבעת מר זעפרני) - ולפיכך הערך במועד האירוע 29,172 ש"ח (ובמועד הגשת התביעה 29,376 ש"ח).

הנתבעת טענה עוד כי יש להפחית מערך המכוננית בשל תאונות קודמות; אין ראיה לכך (הגם, ככל הידוע לי אין השמאים נוהגים לנכות מערך מכוננית ב"גילה" של המכוננית הנדונה);

סבורני כי בנסיבות העניין מתקיים המבחן כפי שהוגדר לעיל: במצב אליו נקלע התובע כמתואר לעיל, היתה מכירת המכוננית - במצבה במחיר הטוב ביותר שיכול היה להשיג - פעולה סבירה והגיונית. ההפסד אשר נגרם בשל כך הוא בהחלט נזק שניתן וצריך היה לצפות לו, במצב הדברים - כתוצאה מהפרת החוזה ע"י הנתבעת.

13. התובע קיבל, כאמור 8,000 ש"ח בתמורה למכוננית - אלא, לדבריו, שאושרו בעדות מר זנגי (ואף הוצגה חשבונית), עבר סכום זה במלואו לידי האחרון כ"דמי חניה" בעבור שהיית המכוננית במוסך במשך שנה ומעלה.

לא שוכנעתי כי נזק זה, במלואו היה מחוייב המציאות.

כפי שהעיד מר זנגי, בדרך כלל אין הוא מחייב את לקוחותיו בדמי חניה כאשר הרכב נמצא במוסך לצורך תיקונו ואילו נמצאה המכוננית אצלו זמן סביר לא היה עושה כן גם במקרה הנדון אלא שכאן, כאמור, שכבה המכוננית כגרוטאה בחצר המוסך, בלא כל טיפול, כאשר צריך היה לגרור אותה ולהזיזה ממקום למקום. אין להתעלם גם מהעובדה שמר זנגי עצמו השקיע עמל בנסיונות התיקון השונים.

עם זאת לא היה מקום לתביעה "רטרואקטיבית" שהתובע לא הוזהר מפניה ולא הוכח כי הסכום שנדרש כדמי חניה (27. - ש"ח ליום) הוא אכן שכר חניה ראוי.

ועוד - סבור אני כי התובע עצמו צריך היה, במסגרת חובתו להקטין נזקיו, להימנע מהשאת המכונית מונחת למעצבה במוסך במשך זמן כה רב - ולהעבירה לאחסון במקום זול יותר (מגרש מכוניות או כיוצ"ב) או להקדים מכירתה או הגשת תביעתו או כיוצ"ב.

בנסיבות אלו סבור אני כי יש לזקוף כתשלום סביר למוסך (חניה + טיפול) 5,000.- ש"ח בלבד.

14. התובע עותר לפיצוי גם בעבור חלק יחסי בהוצאות רישוי ודמי ביטוח ששולמו עבור שנה שלמה בעוד התובע הפסיק "ליהנות" מהם עד האירוע. לא הוכח כי התובע פנה בדרישה למשרד הרישוי להחזיר אגרה בשל השבתת המכונית, אשר לפרמיית הביטוח - גם במצבה כפי שהיתה המכונית לאחר הפגיעה עדיין היתה מבוטחת (מפני נזקים נוספים) התובע לא ביקש ביטול הביטוח וממילא חייב היה בתשלום הפרמיה (על אובדן ההנאה מהרכב אותה תקופה יפוצה בראש הנזק המתאים).

עוד נתבעים פיצויים בגין הפסד הנאה בהיות המכונית מושבתת (20,000.- ש"ח) ועגמת נפש (20,000.- ש"ח).

אין לי ספק כי הפרשה כולה גרמה לתובע בזבוז זמן רב, אובדן הנאה ממכוניתו, אי נוחות ועגמת נפש רבים - ואני פוסק בגין כל אלו 6,000.- ש"ח.

15. התוצאה מכל האמור: אני מחייב את הנתבעת לשלם לתובע 26,000.- ש"ח (= ערך המכונית בניכוי 3,000.- ש"ח יתרת תמורת הרכב - מעוגל) וסכום זה ישא ריבית והפרשי הצמדה מ12/01/95 (חודש לאחר מקרה הביטוח) ועוד 6,000.- ש"ח, ועוד הוצאות המשפט ובנוסף על כך שכ"ט עו"ד בסך 9,000.- ש"ח בצרוף מע"מ על שכר הטרחה.

ניתן היום כ"ה באלול תשנ"ט, 6 בספטמבר 1999 בהעדר הצדדים.

המזכירות תמציא העתק לב"כ הצדדים.

מותר לפרסום מיום 06/09/1999

רפי שטראוס, שופט

א.ה. / d00358796a.2

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח